

แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
DEVELOPMENT OF SELF-LEARNING SKILLS OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN
THE DIGITAL AGE MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

^[1]ณัฐวัตร เรืองวิทยาวงศ์ Natthawat Ruangwittayawong
^[2]สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai ^[3]สิน งามประโคน Sin Ngamprakhon
^[1] ^[2] ^[3]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

Article Received: June 28, 2023. Revised: November 22, 2023. Accepted: November 22, 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 382 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านตัวผู้สอน ด้านวิธีการจัดการการเรียนรู้ ด้านบทเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และด้านตัวผู้เรียน ตามลำดับ 2) วิธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ผู้เรียนเป็นคนบริหารจัดการด้วยตัวเอง จัดทำสมุดบันทึกส่วนตัวเพื่อใช้บันทึกข้อมูล กำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล กำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง จัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในมหาวิทยาลัยให้เหมาะสม 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งมั่น ตั้งใจจริง มีวินัย ควบคุมบริหารจัดการด้วยตัวเอง กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งความรู้ มีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และผู้สอนที่เป็นกัลยาณมิตรช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมอัตลักษณ์บัณฑิตมหาวิทยาลัย ศรีธาตุอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นศาสนทายาทที่ดี

คำสำคัญ: ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง, ยุคดิจิทัล, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the state of self-learning skills 2) to study the methods of developing self-learning skills 3) to propose guidelines for developing self-learning skills of undergraduate students in the digital age Mahachulalongkornrajavidyalaya University. It is a combined research method. Quantitative research used questionnaire of 382 undergraduate students data were analyzed by basic statistics, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative research used Interviews

form of 6 key informant data were analyzed by content analysis. The results showed that: 1) The state of self-learning skills overall at a high level and all aspects were at a high level, namely the instructor side, method of learning management, lesson, learning environment, and the students, respectively. 2) Methods of developing self-learning skills, students who are self-managed, make a personal diary to save data, assign individual learning projects, determine how to report/record your own learning reflections, and organize the physical environment in the university appropriately. 3) Guidelines for developing self-learning skills of undergraduate students in the digital age Mahachulalongkornrajavidyalaya University are let students learn by themselves, determined, focused, disciplined, self-managed, determine what they want to learn, seeking knowledge sources with appropriate learning management methods, have an environment conducive to learning and educators who are friendly, helping to develop the self-learning skills, promoting the identity of the university graduates, faith, devotion to Buddhism as a good religious heir.

Keywords: Self-Learning Skills, Digital Age, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทนำ

รูปแบบการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล ข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆ ในปัจจุบันไม่ได้หาได้เพียงในห้องเรียนอย่างเดียว รูปแบบการเรียนรู้และช่องทางใหม่ๆ ได้ถูกพัฒนาขึ้นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือภาคเอกชนหรือแม้กระทั่งบุคคลทั่วไปที่มีการแชร์ข้อมูลองค์ความรู้ นำองค์ความรู้ของตนเองมาสร้างรายได้ เกิดคอร์สเรียนรู้ทางช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ในรูปแบบตามแต่ที่คนสนใจเฉพาะด้าน (Customized) ซึ่งทำให้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายขึ้น พัฒนาทักษะได้ตรงตามที่ตนเองสนใจ ยกตัวอย่างภาคเอกชนก็เปิดหลักสูตรเองเพื่อตอบโจทย์ตามความต้องการขององค์กร องค์กรต่างๆ รวมถึงสถาบันการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศเริ่มหันมาทำแพลตฟอร์มหรือหลักสูตรการเรียนรู้ของตนเองหรือแชร์ข้อมูลองค์ความรู้ของตนเองผ่านทางช่องทางออนไลน์ทางแพลตฟอร์มต่างๆ มากขึ้น ตัวอย่างเช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่เรียกว่า MOOCs ที่เปิดให้คนทั่วไปสามารถเรียนได้จากที่ไหนก็ได้ในโลก นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์และสื่อเพื่อการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายให้คนได้ศึกษาค้นคว้าตามเนื้อหาที่ตนสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรู้รอบตัว ทักษะเฉพาะด้าน ไลฟ์สไตล์ วิชาและทฤษฎีความรู้ด้านต่างๆ ทางช่องทาง อาทิ เฟซบุ๊ก ยูทูบ Google+ Instagram podcast เป็นต้น สำหรับแอปพลิเคชันก็ยังคงมีหลากหลายที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นสำหรับครู นักเรียน ผู้ที่สนใจเรียนรู้เรื่องต่างๆ ทั่วไป อาทิ แอปพลิเคชันช่วยครู จัดระบบการเรียนการสอน แอปพลิเคชันนำเสนอองค์ความรู้ด้านต่างๆ แอปพลิเคชันที่ใช้เทคโนโลยี AR เข้ามาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), 2563)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล เป็นแนวคิด กลวิธีและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อหาทางออกให้แก่การพัฒนาระบบการศึกษาของไทยให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและครอบครัวในยุคต่อไปที่กำลังมาถึงพร้อมเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัล ที่กำลังเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในอนาคต การเสนอแนวทางพัฒนาองค์ความรู้หรือชุด

โปรแกรมทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนนั้น ควรมุ่งเน้นเกี่ยวกับการรู้หนังสือ (Literacy) เป็นสำคัญ ดังเช่น การรู้เกี่ยวกับ การคิดคำนวณ ความเป็นเหตุเป็นผล กระบวนการแก้ปัญหา การรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ สารสนเทศ และเทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ความรู้เสมือนจริง และความตระหนักต่อตนเอง และสังคมโลก ขณะเดียวกัน ควรเน้นการพัฒนาในเรื่องการคิดสร้างสรรค์การปรับตัว การจัดการปัญหาที่ซับซ้อน การควบคุมตนเอง การจัดการความเสี่ยง การคิดใช้เหตุผล การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม การสร้างทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม หากเยาวชนมีความรู้เจตคติและทักษะ เหล่านี้แล้ว จะสามารถนำไปสู่ผลผลิตที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเพิ่มศักยภาพ โดยเฉพาะความสามารถในการ วางแผน การสรุป การใช้ทักษะควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์ตลอดจนการใช้กระบวนการทางปัญญาในการ ดำเนินชีวิตองค์ประกอบดังที่กล่าวมานี้จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาแบบเป็นพลวัตรและแปรเปลี่ยนไปตาม ความผันแปรของสถานการณ์โลกทำให้คนไทยเกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และ ยังเป็นการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ตระหนักต่อการเตรียมความพร้อม ในการดำรงสถานะของ สถาบันการศึกษาและดำเนินไปควบคู่กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีรวมถึงการตระหนักคิดเชิงปรัชญาที่เป็น ฐานคติในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมโลกที่นับวันจะก้าวสู่สังคมดิจิทัลทุกขณะเพื่อให้ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป จึงควรอย่างยิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ ต้องเปลี่ยนแปลงแนวทางใน การจัดการศึกษาใหม่ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การอาชีวศึกษา และ รวมถึงการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศที่จะก้าวสู่ยุคดิจิทัลอย่าง เต็มรูปแบบในอนาคต เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมรับมือกับสังคมในยุคดิจิทัล แนวทางที่สำคัญในการขับเคลื่อน ดังกล่าวคือ การนำ Digital Age Education เข้ามาเป็นแนวคิดเชิงปรัชญาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มนุษย์ให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ (อติพร เกิดเรือง, 2560)

หลักธรรมในทางพุทธศาสนามีความเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะหลักไตรสิกขา ครอบคลุมการปฏิบัติทั้งหมดในพุทธศาสนา สิกขาเป็นหลักธรรมภาคปฏิบัติ เมื่อหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดอยู่ใน หลักสิกขา ก็กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนานั้นเป็นหลักธรรมแห่งการศึกษา เรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องของ พระพุทธศาสนาทั้งสิ้น การพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นเนื้อหรือเป็นตัวเป็นความหมายที่แท้ของ การศึกษา การศึกษานั้นเป็นทั้งตัวการพัฒนาและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนา คือเป็นการพัฒนาคนขึ้นไป โดย พัฒนาตัวคนทั้งคนหรือชีวิตทั้งชีวิต ตัวการพัฒนานั้นคือการศึกษา เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาอย่างนี้แล้วก็จะเอา คุณสมบัติที่ดีที่มีซึ่งเกิดจากการศึกษานี้ไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การศึกษาก็ เลยกลายเป็นเครื่องมือการพัฒนา รูปแบบของไตรสิกขา ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้คือ 1) ปัจจัย แห่งสัมมาทิฐิหรือบุพภาคของการศึกษา 2) กระบวนการฝึกตามหลักของไตรสิกขา 3) วัดและประเมินผลการใช้ไตรสิกขาในการบริหารจัดการศึกษา (Tongtip, 2565)

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นิติระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ Self-Learning เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ (Knowledge) จากแหล่งต่างๆ ด้วยตัวเอง แล้วนำความรู้มาทดลองใช้ ฝึกฝน ปรับปรุง พัฒนา จนเกิดความ ชำนาญ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้นั้นไปใช้จนเกิดประโยชน์กับตัวเอง และส่วนรวม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิติระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อพัฒนาทักษะตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1) ประชากร ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางในปีการศึกษา 2564 จำนวน 382 คน (สำนักทะเบียนและวัดผล, 2564) 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 382 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ นิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทั้งหมด 3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ และนิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง จำนวน 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านตัวผู้เรียน ด้านบทเรียน ด้านวิธีการจัดการการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และด้านตัวผู้สอน 3) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากหนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย และ website 2) แจกแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน 3) สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านตัวผู้สอน ด้านวิธีการจัดการการเรียนรู้ ด้านบทเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และด้านตัวผู้เรียน ตามลำดับสรุปผลดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน

สภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	N = ประชากร 382			
	ระดับความคิดเห็นของนิสิต			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ตัวผู้เรียน	4.14	0.73	มาก	5
2. บทเรียน	4.29	0.75	มาก	3
3. วิธีการจัดการการเรียนรู้	4.31	0.75	มาก	2
4. สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	4.19	0.75	มาก	4
5. ตัวผู้สอน	4.33	0.79	มาก	1
ภาพรวม	4.25	0.75	มาก	

2. ผลการศึกษาวិธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย

2.1 ด้านตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนเป็นคนบริหารจัดการด้วยตัวเองต้องมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอการเรียนรู้อย่างไรด้วยตนเองผู้เรียนจึงสำคัญอย่างมาก สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง มีวินัย ควบคุมบริหารจัดการด้วยตัวเอง

2.2 ด้านบทเรียน ได้แก่ จัดทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล กำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล ที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไร กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยกำหนดระดับความยากง่าย ชนิดของสิ่งที่ต้องการเรียน

2.3 ด้านวิธีการจัดการการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง แสวงหาแหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า

2.4 ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ได้แก่ อาคาร สถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด เป็นต้น จัดให้มีการพร้อมและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนมีอิสระในการทดลองกับชุดอุปกรณ์ ได้เรียนรู้ที่จะใช้อุปกรณ์ตามจุดมุ่งหมายของอุปกรณ์แต่ละชิ้น

2.5 ด้านตัวผู้สอน ได้แก่ ชี้นำ ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ นวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้สอนสร้างบรรยากาศของการมี

ส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของที่ผู้เรียน

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย

3.1 ตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาเหมาะสม มีประสบการณ์เดิมพร้อมเรียนรู้ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ เป็นคนบริหารจัดการด้วยตัวเองต้องมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอการเรียนรู้อย่างผู้เรียนจึงสำคัญอย่างมาก สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง มีวินัย ควบคุมบริหารจัดการด้วยตัวเอง

3.2 บทเรียน ได้แก่ จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เนื้อหาส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย จัดเนื้อหาจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม จัดทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล กำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล ที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไร กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยกำหนดระดับความยากง่าย ชนิดของสิ่งที่ต้องการเรียน

3.3 วิธีการจัดการการเรียนรู้ ได้แก่ ใช้เครื่องล่อใจในการเรียนการสอน ช่วงเวลาในการเรียนเหมาะสม มีการฝึกฝนให้แก่ผู้เรียน กำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง แสวงหาแหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า

3.4 สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน ลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลีย ทางด้านสรีระของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ได้แก่ อาคาร สถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด เป็นต้น จัดให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีอิสระในการทดลองกับชุดอุปกรณ์ ได้เรียนรู้ที่จะใช้อุปกรณ์ตามจุดมุ่งหมายของอุปกรณ์แต่ละชิ้น

3.5 ตัวผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนเป็นผู้ฝึก (Coach) ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชี้แนะ ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ นวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้สอนสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของที่ผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สภาพทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านตัวผู้สอน 2) ด้านวิธีการจัดการการเรียนรู้ 3) ด้านบทเรียน 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และ 5) ด้านตัวผู้เรียน ผลการวิจัยสะท้อนให้ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาเหมาะสม มีประสบการณ์เดิมพร้อมเรียนรู้ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ เรียงลำดับเนื้อหาส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย และจัดเนื้อหาจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ใช้เครื่องล่อใจในการเรียนการสอน ช่วงเวลาในการเรียนเหมาะสม และมีการฝึกฝนให้แก่ผู้เรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน ผู้สอนเป็นผู้ฝึก (Coach) ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่ง

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของนพมาศ ปลัดทอง (2562) ที่พบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล ออกแบบกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้แบ่งออกเป็น 6 ครั้งๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง และมีระยะเวลาลดความช่วยเหลือ 4 สัปดาห์ 2) ผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้พบว่า (1) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนที่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ร่วมกับผู้ช่วยสอนที่ได้รับการฝึกฝนเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้ (กลุ่มทดลอง A) และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนที่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ร่วมกับผู้ช่วยสอนที่ไม่ได้รับการฝึกฝนเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้(กลุ่มทดลอง B) มีการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองรายด้าน ในระยะหลังทดลองเสร็จสิ้นทันทีที่ไม่แตกต่างจากผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยไม่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ (กลุ่มควบคุม C) (2) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนที่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ร่วมกับผู้ช่วยสอนที่ได้รับการฝึกฝนเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้(กลุ่มทดลอง A) มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านพฤติกรรมสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยไม่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ (กลุ่ม ควบคุม C) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบแบบวัดซ้ำในระยะวัดผลทันทีกับระยะติดตามผล 4 สัปดาห์และเมื่อเปรียบเทียบแบบวัดซ้ำในระยะวัดผลทันทีกับระยะติดตามผล 6 เดือน

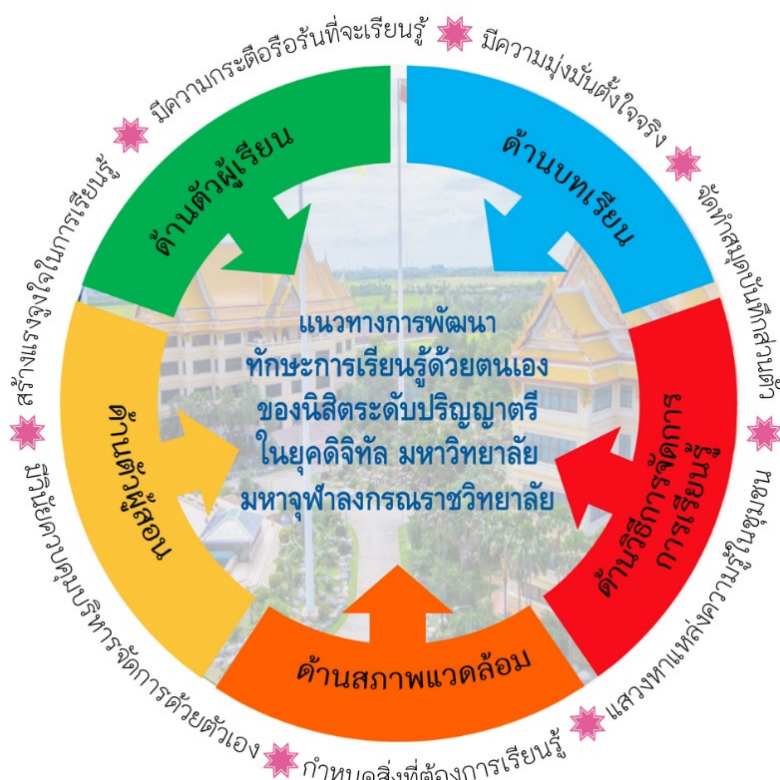
2. วิธีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนเป็นจัดการด้วยตัวเอง มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ 2) บทเรียน ได้แก่ การจัดทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล กำหนดโครงการเรียนรู้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า 3) วิธีการจัดการการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง แสวงหาแหล่งความรู้ในชุมชน 4) สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย จัดให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีอิสระในการทดลองกับชุดอุปกรณ์ 5) ตัวผู้สอน ได้แก่ การชี้แนะให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ นวัตกรรม การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของ วีระพน ภาณุรักษ์ และคณะ (2559) ที่พบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา ห้องเรียนออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการฝึกปฏิบัติของทุกกลุ่ม โดยรวมเท่ากับ 99.203 ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมมีคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนเกณฑ์ร้อยละ 804 ผลการประเมินคุณภาพเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินสื่ออิเล็กทรอนิกส์นำเสนอองค์ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 5) ผลการติดตามการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ มีผลด้านการยอมรับและใช้เทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาเหมาะสม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เรียนรู้ มุ่งมั่น ตั้งใจจริง มีวินัย 2) บทเรียน ได้แก่ การจัดทำสมุดบันทึกส่วนตัวเพื่อใช้บันทึกข้อมูล กำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล วางแผนการเรียนรู้ล่วงหน้า 3) วิธีการจัดการการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง แสวงหาแหล่งความรู้ในชุมชน 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) ตัวผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนเป็นผู้ฝึก (Coach) ให้ผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลางของการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ นวัตกรรม สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของวีรพล แก้วพันธ์อำ (2564) ที่พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง (ร้อยละ 4.22) ทุกองค์ประกอบ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ มุ่งมั่น ตั้งใจจริง มีวินัย ควบคุมบริหารจัดการด้วยตัวเอง จัดทำสมุดบันทึกส่วนตัว กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งความรู้ในชุมชนผ่านบทเรียนที่น่าสนใจ วิธีการจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และผู้สอนที่เป็นกัลยาณมิตร ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัลส่งเสริมอัตลักษณ์บัณฑิตมหาวิทยาลัยคือมีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นศาสนทายาทที่ดี สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปวิเคราะห์ความพร้อมด้านสภาพร่างกายของผู้เรียนเพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้มีสภาพร่างกายปกติเหมาะสมกับการเรียนรู้
 - 1.2 ควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาให้เป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีสภาพร่างกายปกติเหมาะสมกับการเรียนรู้
 - 2.2 ควรวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน
-

เอกสารอ้างอิง

- นพมาศ ปลัดทอง. (2562). การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีรพล แก้วพันธ์อำ. (2564). การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(1). 98-112.
- วีระพน ภาณุรักษ์ และคณะ. (2559). รูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 10(ฉบับพิเศษ). 800-813.
- ส่วนทะเบียนนิติ สำนักทะเบียนและวัดผล. (2564). สถิตินิติ คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2564. แหล่งที่มา https://reg.mcu.ac.th/?page_id=97 สืบค้นเมื่อ 22 มิ.ย. 2565.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2563). การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. แหล่งที่มา <https://www.okmd.or.th/okmd-opportunity/life-long-learning/3678/> สืบค้นเมื่อ 22 มิ.ย. 2565.
- อติพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 6(1). 173-184.
- Tongtip. (2565). แนวคิดการบริหารการศึกษาตามหลักไตรสิกขา กับแนวคิดตาม ทฤษฎีเชิงระบบ เป็นความสอดคล้องกันที่ลงตัว. แหล่งที่มา <https://www.oknation.net/ศาสนา/tongtip/634f41a1d6f211cd8c425dfc> สืบค้นเมื่อ 31 ก.ค. 2564.